

«Тай-Кен Самрук» УТК» АҚ
Директорлар кеңесінің
27.09.2019 ж.
(№ 08/19 хаттама)
19.08.2022 жылғы өзгерістермен
шешімімен бекітілді
(«Тай-Кен Самрук» УТК» АҚ
Директорлар кеңесінің № хаттамасы №07/22)

«Тай-Кен Самрук» УТК» АҚ Ішкі аудит қызметі туралы ереже

Нұр-Сұлтан қ.

Мазмұны

1. Терминдер, анықтамалар және қысқарған сөздер	3
2. Жалпы ережелер	8
3. Мәртебесі	9
4. Миссиясы мен мақсаттары	9
5. Міндеттері мен функциялары	10
6. Қызметтегі шектеулер	12
7. Біліктілік талаптары	13
8. Құқықтары мен өкілеттіктері	15
9. Жауапкершілік.....	18
10. Жаза қолдану	19
11. Директорлар кеңесімен және Аудит комитетімен өзара іс-қимыл жасау	20
12. Басқармамен өзара іс-қимыл.....	21
13. Қызметті бағалау	22

1. Терминдер, анықтамалар және қысқарған сөздер

Әкімшілік бағыну	Бұл ішкі аудиттің ағымдағы қызметін қамтамасыз ететін ұйымның басқару құрылымы шеңберіндегі есеп берушілік. Атқарушы органның қызметтің басшысы мен жұмыскерлерінің тиісті еңбек жағдайларын, еңбекке ақы төлеуді қамтамасыз етуі, Директорлар кеңесі қабылдаған шешімдердің, Қызметтің жұмысына қатысты тиісті өкімдердің негізінде басып шығару; Қызметтің тұрақты есептерін алу; еңбек тәртіптемесінің сақталуын бақылау; іссапарларға, демалыстарға бұйрықтарды ресімдеу, сондай-ақ осы Ережеге және Қоғамның басқа да нормативтік құжаттарына сәйкес қызмет мәртебесіне қайшы келмейтін өзге де іс-әрекеттер.
Ішкі аудит	Ұйым қызметін жетілдіруге бағытталған тәуелсіз және объективті кепілдіктер мен консультациялар беру жөніндегі қызмет. Ішкі аудит ұйымға тәуекелдерді басқару, бақылау және корпоративтік басқару процестерін бағалауға және тиімділігін арттыруға жүйеленген, дәйекті және тәуекелге бағдарланған тәсілді пайдалана отырып, қойылған мақсаттарға қол жеткізуге көмектеседі.
Ішкі бақылау	Атқарушы органның, Директорлар кеңесінің және басқа да тараптардың тәуекелдерді басқару және қойылған мақсаттарға қол жеткізу және міндеттерді орындау ықтималдығын арттыру жөніндегі кез келген іс-әрекеттері.
ЕТҰ	«Тау-Кен Самрук» УТК» АҚ-ның еншілес және тәуелді ұйымдары.
Кепілдік картасы	Қорғаныстың үш желісі арасында Қоғамның бизнес-процестерінің тиімділігі мен пәрменділігін қолдау, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі бойынша жауапкершілік саласын айқындайтын құжат.

Этика кодексі	Халықаралық ішкі аудиторлар институтының (IIA) Этика кодексі Ішкі аудиттің кәсіби мен практикасына қатысты қағидаттарды және ішкі аудиторлардан күтілетін мінез-құлықты сипаттайтын мінез-құлық ережелерін қамтиды. Этика кодексі ішкі аудит бойынша қызмет көрсететін жеке тұлғаларға да, заңды тұлғаларға да қолданылады. Этика кодексінің мақсаты – кәсіби ішкі аудиторлардың жаһандық қауымдастығында жоғары этикалық нормаларды тарату.
Аудит комитеті	«Тау-Кен Samuryq» УТК» АҚ Директорлар кеңесінің Аудит комитеті.
Консультациялық қызметтер	Директорлар кеңесіне, Басқармаға, құрылымдық бөлімшелерге және Қоғамның еншілес/тәуелді ұйымдарына (бұдан әрі – Тапсырыс берушіге) сипаты мен мазмұны Тапсырыс берушімен келісілетін, корпоративтік басқару, тәуекелдерді басқару және бақылау процестеріне көмек көрсетуге және жетілдіруге бағытталған, жауапкершілік қызметінің басқарушылық шешімдер қабылдауына жол бермейтін кеңестер, ұсынымдар және т.б. беру жөніндегі қызмет.
Мүдделер қақтығысы	Бұл ішкі аудитордың сенімі бар адам бәсекелес кәсіби немесе жеке қызығушылыққа ие болатын жағдай. Осындай бәсекелес мүдделердің болуы ішкі аудитордың өз міндеттерін бейтарап орындауына кедергі келтіруі мүмкін.
Корпоративтік басқару	Қойылған мақсаттарға қол жеткізу мақсатында ұйымның қызметін ақпараттандыру, басқару және мониторингтеу үшін Директорлар кеңесі құратын процестер мен ұйымдық құрылымдардың жиынтығы.
КПХН	Халықаралық ішкі аудиторлар институты (The IIA) әзірлеген ішкі аудиттің кәсіби тәжірибесінің халықаралық негіздері, оларды бүкіл әлемнің ішкі аудиторлары 1947 жылдан бастап күнделікті жұмысында басшылыққа алады. КПХН ішкі аудит саласындағы негізгі мемлекетаралық және

ұлттық заңнамалық және нормативтік актілер болып табылады, КПХН негізінде әлемнің көптеген елдерінде салалық реттеушілердің тиісті ұсынымдары қалыптастырылады.

Алаяқтық

Алдау, жасыру немесе сенімді теріс пайдаланумен сипатталатын кез келген заңсыз әрекеттер. Алаяқтық әрекеттерге күш немесе күш қолдану қаупінің әсерінен жасалатын әрекеттер жатпайды. Алаяқтықты жеке және заңды тұлғалар ақша, меншік немесе қызмет алу, ақша қаражатын төлеуден немесе қызмет көрсетуден жалтару мақсатында немесе жеке немесе коммерциялық пайда табу мақсатында жасайды.

Тәуелсіздік

Ішкі аудит қызметіне өз міндеттерін бейтарап орындау мүмкіндігіне қауіп төндіретін жағдайлардан еркін болу.

Қызметтің тәуелсіз бюджеті

Қызметтің тәуелсіз бюджеті Қоғам бюджетінің шеңберінде қалыптастырылады және Қызметтің бюджетін қалыптастыру және бекіту мәселелерін регламенттейтін ішкі нормативтік құжатта көзделген баптар бойынша қызметтің жоспарлы кезеңге мәлімделген шығыстарын қамтиды. Бұл ретте Қызмет бюджетінің тәуелсіздігі қолданылатын шектеу Директорлар кеңесі, Қор және қадағалау органдары белгілеген лимиттер мен нормативтерге байланысты болатын жағдайларды қоспағанда, Қызметтің жұмысына ықпал ету мақсатында Қоғам Басқармасы тарапынан шектеулердің болмауы деп түсіндіріледі.

Қоғам

«Тау-Кен Самрук» ұлттық тау-кен компаниясы» акционерлік қоғамы.

Объективтілік

Бұл ішкі аудиторларға тапсырмаларды бейтарап орындауға мүмкіндік беретін ақыл-ой құралы, олар өз жұмысының нәтижелеріне сенімді және оның сапасына қатысты ымыраға жол бермейді. Объективтілік ішкі аудитордың аудит туралы пікірін басқа адамдардың пікіріне бағынбауын талап етеді.

**Ішкі аудиттің
кәсіптік
практикасының
негізгі
қағидаттары
Пайдалылығы**

Жалпы ішкі аудиттің тиімділігі анықталады. Бүкіл әлемнің ішкі аудиторлары өздерінің күнделікті жұмысында басшылыққа алатын Халықаралық ішкі аудиторлар институты (The IIA) әзірлеген

Ішкі аудит объективті және құзыретті кепілдіктер берген кезде ұйымға (және оның мүдделі тұлғаларына) пайда әкеледі және тәуекелдерді басқару, бақылау және корпоративтік басқару процестерінің тиімділігі мен нәтижелілігін арттыруға ықпал етеді.

Ереже

«Тау-Кен Самрук» УТК» АҚ Ішкі аудит қызметі туралы ереже.

Басқарма

«Тау-Кен Самрук» УТК» АҚ атқарушы органы.

Кепілдіктер беру

Ұйымдағы корпоративтік басқару, тәуекелдерді басқару және бақылау процестерін тәуелсіз бағалауды ұсыну мақсатында қолда бар аудиторлық дәлелдемелерді объективті талдау. (Мысал: қаржылық аудит, тиімділік аудиті, талаптарға сәйкестік аудиті, жүйелер қауіпсіздігі аудиті және шаруашылық қызметті жан-жақты талдау (due diligence engagements) бойынша тапсырмалар.

**Жұмысқа кәсіби
көзқарас**

Ішкі аудиторлар саналы және білікті ішкі аудитордан күтілгендей адал және өз машықтары мен дағдыларын қолдануы керек. Жұмысқа кәсіби көзқарас аудитордың қателікке құқығы жоқ дегенді білдірмейді.

Тәуекел

Мақсатқа жетуге әсер етуі мүмкін кез келген оқиғаның басталу мүмкіндігі. Тәуекел оқиғаның салдары мен ықтималдығын бағалау арқылы өлшенеді.

**Ішкі аудит
қызметінің
басшысы**

Ұйымдағы ішкі аудит үшін жауапты тұлға, Ішкі аудит туралы ережеге сәйкес ішкі аудитті тиімді басқару және ішкі аудиттің кәсіби тәжірибесінің халықаралық негіздерінің элементтерін қолдану үшін міндетті. Қызмет басшысының немесе оның

қарамағындағы адамдардың тиісті кәсіби сертификаты мен біліктілігі болуы тиіс.

Қызмет

«Тау-Кен Самұрық» УТК» АҚ Ішкі аудит қызметі.

Директорлар кеңесі

«Тау-Кен Самұрық» УТК» АҚ Директорлар кеңесі.

Стандарттар

Халықаралық ішкі аудиторлар институты жариялаған, кең ауқымды мәселелер бойынша ішкі аудитке, сондай-ақ ішкі аудит қызметін бағалауға қойылатын талаптарды белгілейтін ресми кәсіби ереже.

Ішкі аудит жұмысының мәні

Ішкі аудит жүйелендірілген, дәйекті және тәуекелге бағдарланған тәсілді пайдалана отырып, ұйымдағы корпоративтік басқару, тәуекелдерді басқару және бақылау процестерін бағалауды жүргізуге және жетілдіруге ықпал етуге тиіс. Ішкі аудитке деген сенім күшейтіліп, аудиторлар белсенді жұмыс істеген кезде оның пайдалылығы артады және олардың ұсыныстарында болашақта жаңа тәсілдер мен мүмкін болатын өзгерістерді ескеретін ұсыныстар бар.

Тәуекелдерді басқару

Ұйымның өз мақсаттарына қол жеткізуінің ақылға қонымды кепілдіктерін қамтамасыз ету үшін ықтимал оқиғаларды немесе жағдайларды анықтау, бағалау, басқару және бақылау процесі.

Қор

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы.

2. Жалпы ережелер

1. Осы Ереже мәртебені, мақсаттарды, міндеттерді, функцияларды, құқықтар мен өкілеттіктерді айқындайды, сондай-ақ Қызметтің жауапкершілігін айқындайды, Қызмет құрылымына және оның жұмыскерлерінің біліктілігіне, Қызмет жұмыскерлеріне қатысты тағайындау тәртібіне, тәртіптік жаза қолдану туралы шешімдер қабылдауға қойылатын талаптарды белгілейді, Қызметтің Директорлар кеңесімен, Аудит комитетімен, Басқармамен, Қоғамның ЕТҰ-ларымен және өзге де ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау тәртібін айқындайды.

2. Ереже Қызмет жұмысын ұйымдастыруда ішкі аудиттің кәсіби тәжірибесінің негізгі қағидаттарын, Әдеп кодексін, ішкі аудиторлар қызметінің сапалық сипаттамаларының стандарттары мен стандарттарын қолдануға және Халықаралық ішкі аудиторлар институты (The Institute of Internal Auditors Inc.) белгілеген ішкі аудитті айқындауға негізделеді.

3. Қызметтің сандық құрамын, штат кестесін және өкілеттік мерзімін айқындауды, Қызмет басшысы мен жұмыскерлерін тағайындауды, сондай-ақ олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтатуды Аудит комитеті алдын ала мақұлдағаннан кейін Директорлар кеңесі жүзеге асырады.

4. Қызмет басшысымен және жұмыскерлермен еңбек шартын Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес Директорлар кеңесінің шешімі негізінде Қоғам Басқармасының төрағасы жасайды.

5. Қызметтің жұмыс істеу тәртібін, оның жұмысын бағалауды, Қызметтің басшысы мен жұмыскерлеріне еңбекақы төлеу және сыйлықақы беру мөлшері мен шарттарын Аудит комитеті алдын ала мақұлдағаннан/қарағаннан кейін Директорлар кеңесі бекітеді/айқындайды.

6. Қызметтің жұмыскерлері үшін әлеуметтік қолдау, кепілдіктер мен өтемақы төлемдері Қоғамның ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

7. Қызмет басшысының және жұмыскерлерінің лауазымдық міндеттері, құқықтары мен жауапкершілігі осы Ереженің, еңбек шарттарының, Қоғамның ішкі құжаттарының негізінде әзірленетін және Директорлар кеңесінің төрағасы не оның тапсырмасы бойынша Аудит комитетінің төрағасы бекітетін тиісті лауазымдық нұсқаулықтармен айқындалады.

8. Қызмет өз жұмысын жүзеге асыру кезінде Қазақстан Республикасының заңнамасын, Жарғыны, Қоғам органдарының шешімдерін, осы Ережені, Директорлар кеңесі бекіткен жылдық аудиторлық жоспарды және Қоғамның басқа да ішкі құжаттарын басшылыққа алады.

9. Қызметтің жұмысын жоспарлау мен жүзеге асырудың тәртібі мен ережелері Директорлар кеңесі бекіткен және/немесе Аудит комитеті

мақұлдаған стандарттар мен Әдеп кодексінің қағидаттары мен ережелерін сақтай отырып әзірленген ішкі нормативтік құжаттармен де регламенттеледі.

3. Мәртебесі

10. Қызмет Директорлар кеңесіне есеп беретін, ұйымдық бағынысты және функционалдық түрде Қоғамдағы ішкі аудитті ұйымдастыруды және жүзеге асыруды қамтамасыз ететін Қоғамның органы.

11. Қызмет ішкі аудиттің кәсіптік практикасының негізгі қағидаттарын, Әдеп кодексін, ішкі аудиттің халықаралық кәсіптік стандарттарын және ішкі аудитті айқындауды қамтитын халықаралық ішкі аудиторлар институтының басшылығын орындау үшін міндетті етіп өз қызметін реттейді.

12. Аудит комитеті Қызметтің жұмысына жетекшілік етуді Аудит комитетінің жұмысын регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес жүзеге асырады. Қоғамда Аудит комитеті болмаған жағдайда оның функцияларын тікелей Директорлар кеңесі жүзеге асырады.

13. Қызмет әкімшілік жағынан Қоғамның Атқарушы органына бағынады. Атқарушы орган қызметтің тәуелсіздігі мен объективтілігіне әсер ету үшін әкімшілік бағыныстылықты пайдаланбауы керек.

14. Қызмет оларға жүктелген міндеттер мен функцияларды тиісті түрде орындау және объективті және тәуелсіз пайымдауларды қамтамасыз ету үшін кез келген тұлғалардың ықпалынан тәуелсіз болуы керек. Қызмет басшысы Директорлар кеңесіне мұндай араласу туралы ақпарат беруге және ықтимал салдарларды талқылауға міндетті.

15. Қызметтің тәуелсіздігі мен объективтілігі ұйымдық тәуелсіздік пен объективтілік өлшемшарттарына қатысты Стандарттардың талаптарын сақтау арқылы қамтамасыз етіледі.

16. Қызмет өз жұмысында әділ және бейтарап болуы керек және мүдделер қақтығысының туындауына жол бермеуі керек.

17. Қызметтің жұмысын бағалау осы Ереженің және Қызметтің жұмысын регламенттейтін өзге де нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

18. Қызмет мәртебесіне, Қоғам Жарғысына және осы Ережеге сәйкес қолдануға болмайтын құжаттарды қоспағанда, Қызметтің басшысы мен жұмыскерлеріне Қоғамның ішкі құжаттарының ережелері қолданылады.

4. Миссиясы мен мақсаттары

19. Қызметтің миссиясы Директорлар кеңесіне және Атқарушы органға Қоғамның стратегиялық мақсаттарына қол жеткізу бойынша

олардың міндеттерін орындауда қажетті жәрдем көрсету болып табылады.

20. Қызмет қызметінің негізгі мақсаты Директорлар кеңесіне Қоғамдағы тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйелерін жетілдіруге бағытталған тәуелсіз және объективті кепілдіктер мен консультациялар беру болып табылады.

5. Міндеттері мен функциялары

21. Қызметтің негізгі міндеттері:

- 1) ішкі бақылау жүйесін бағалау және жетілдіруге жәрдемдесу;
- 2) тәуекелдерді басқару жүйесін бағалау және жетілдіруге жәрдемдесу;
- 3) алаяқтық тәуекелін бағалау және Қоғамдағы алаяқтық тәуекелін басқарудың тиімділігі;
- 4) қоғамдағы корпоративтік басқару жүйесін бағалау және жетілдіруге жәрдемдесу;
- 5) бухгалтерлік есеп жүйесінің анықтығын, толықтығын, объективтілігін және қаржылық есептіліктің сенімділігін бағалау;
- 6) белгіленген тәртіппен қоғамға таралатын Қазақстан Республикасы заңнамасы талаптарының, Қордың нормативтік құжаттары талаптарының орындалуын бағалау (комплаенс-бақылау);
- 7) Қоғам ресурстарын пайдаланудың ұтымдылығы мен тиімділігін және қоғам активтерінің сақталуын қамтамасыз етудің қолданылатын әдістерін (тәсілдерін) бағалау.
- 8) Қоғамның ЕТҰ ішкі аудит қызметін, тексеру комиссияларын әдіснамалық қамтамасыз ету.

22. Қызмет өзіне жүктелген міндеттерге сәйкес белгіленген тәртіппен мынадай функцияларды орындайды:

- 1) Қоғамның корпоративтік басқару, операциялық (өндірістік және қаржылық) қызметі және оның ақпараттық жүйелері саласындағы тәуекелдерді ішкі бақылаудың тәуекелдерін, барабарлығын және тиімділігін бағалау:
 - Қоғамның стратегиялық мақсаттарына қол жеткізу;
 - шоғырландырылған көрсеткіштерді қоса алғанда, бухгалтерлік есеп жүйесінің анықтығы, толықтығы, объективтілігі және қаржылық есептіліктің және Қоғамның қаржы-шаруашылық қызметі туралы басқа да ақпараттың сенімділігі;
 - Қоғам қызметінің және қабылданған бағдарламалардың тиімділігі мен нәтижелілігі;

- Қоғамның ресурстарын пайдаланудың ұтымдылығы мен тиімділігі және Қоғам мүлкінің (активтерінің) сақталуын қамтамасыз етудің қолданылатын әдістері (тәсілдері);
 - құрылған бақылау жүйелерінің заңнама, нормативтік актілер, ішкі нормативтік құжаттар талаптарына, уәкілетті және қадағалау органдарының нұсқауларына, Қоғам органдары шешімдеріне сәйкестігі және оларды сақтау (комплаенс-бақылау);
- 2) белгіленген тәртіппен Қоғамдағы ішкі бақылау жүйесінің барабарлығы мен тиімділігіне бағалау жүргізу;
 - 3) белгіленген тәртіппен Қоғамдағы тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесіне бағалау жүргізу;
 - 4) алаяқтық тәуекелдерін бағалау және Қоғамдағы алаяқтық тәуекелдерін басқарудың тиімділігі¹;
 - 5) Қоғамдағы тәуекелдерді бағалау әдіснамасын және тәуекелдерді басқару процедураларын қолданудың толықтығын және тиімділігін бағалау;
 - 6) Қоғамның тиісті органдары мен бөлімшелерінің тәуекелдерге және ішкі бақылауға байланысты мәселелер бойынша ақпарат алу тиімділігін бағалау;
 - 7) Қоғамда қабылданған корпоративтік басқару қағидаттарын, тиісті этикалық стандарттар мен құндылықтарды енгізуді және сақтауды бағалауды қоса алғанда, қоғамдағы корпоративтік басқару жүйесіне белгіленген тәртіппен бағалау (диагностика) жүргізу;
 - 8) белгіленген тәртіппен Қоғамның ақпараттық жүйелеріне аудит жүргізу;
 - 9) Қазақстан Республикасы заңнамасы, халықаралық келісімдер, Қоғамның ішкі құжаттары талаптарының сақталуын тексеру, сондай-ақ уәкілетті және қадағалау органдарының нұсқауларын, Қоғам органдарының шешімдерін орындау және осы талаптарды сақтау мақсатында құрылған жүйелерді бағалау;
 - 10) Қоғамның стратегиялық мақсаттары шеңберінде алдына қойылған мақсаттарға қол жеткізуді қамтамасыз ету үшін Қоғам бөлімшелері қолданатын шаралардың барабарлығын бағалау;
 - 11) Стандарттар талаптарына және Қордың шешімдеріне / ұсынымдарына сәйкес Қызмет жұмысын регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттарды әзірлеу;
 - 12) Директорлар кеңесі, Атқарушы орган, Қоғамның құрылымдық бөлімшелері және Қоғамның ЕТҰ үшін ішкі бақылауды

¹ Бұл ретте алаяқтық фактілерін анықтау және тергеу Қызметтің негізгі функциясы болып табылмайды. Қызмет жұмыскерлері алаяқтық фактілерін тергеуге консультанттар/бақылаушылар ретінде тартылуы мүмкін және тергеу нәтижелері бойынша басқарушылық шешімдер қабылдауға жауап бермейді.

ұйымдастыру және жетілдіру, тәуекелдерді басқару, Корпоративтік басқару және ішкі аудитті ұйымдастыру мәселелері бойынша (осы салалардағы ішкі нормативтік құжаттар мен жобаларды әзірлеу мәселелерін қоса алғанда), сондай-ақ Қызметтің құзыретіне кіретін өзге де мәселелер бойынша консультациялар беру;

- 13) Директорлар кеңесінің тиісті шешімі негізінде Директорлар кеңесінің төрағасы немесе мүшелері бастамашылық жасаған жоспардан тыс аудиторлық тапсырмаларды жүргізу;
- 14) Қоғамның сыртқы аудитор ұсынымдарын орындауына мониторингті жүзеге асыру;
- 15) белгіленген тәртіппен берілген Қызмет ұсынымдарының орындалуын кейіннен бақылауды жүзеге асыру;
- 16) Қоғамның және оның ЕТҰ-ның кепілдіктер мен консультациялар беру жөніндегі қызметтер көрсететін басқа да ішкі және сыртқы тараптарымен ақпарат алмасу және қызметті үйлестіру;
- 17) Директорлар кеңесінің²/қатысушылардың жалпы жиналысының шешімі бойынша Қоғамның ЕТҰ-да тексерулер жүргізу;
- 18) Қоғамның ішкі аудит қызметтеріне, ЕТҰ тексеру комиссияларына жетекшілік етуді және әдіснамалық қамтамасыз етуді қоса алғанда, ЕТҰ бақылау органдарымен аудит пен ревизияларды жоспарлау және жүргізу мәселелері бойынша өзара іс-қимыл жасау және қызметті үйлестіру;
- 19) оның құзыреті шегінде Қызметке жүктелген өзге де функцияларды жүзеге асыру.

23. Жүргізілген бағалаулар мен тексерулердің нәтижелері бойынша Қызмет жұмысының құзыретіне кіретін кез келген мәселелер бойынша тиісті ұсынымдар (оның ішінде қолданыстағы ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерін, қызметті жүргізу процестерін, қағидаттары мен әдістерін жақсарту жөніндегі ұсыныстар) мен түсініктемелер әзірлейді.

24. Қызмет өзіне жүктелген міндеттер мен функцияларды орындау процесінде белгіленген тәртіппен Қоғамның барлық құрылымдық бөлімшелерімен, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өзге де ұйымдармен өзара іс-қимыл жасайды.

6. Қызметтегі шектеулер

25. Өз функцияларын орындау процесінде тәуелсіздік және объективтілік қағидаттарын сақтау мақсатында Қызметтің басшысы мен жұмыскерлері:

² Қоғамның ЕТҰ қызметіне бағалау жүргізу кезінде қызметтің осы Ереженің 22-тармағында көзделген міндеттері Қоғамның ЕТҰ-сына да қатысты қолданылады.

- 1) кейіннен ішкі аудитке ұшырауы мүмкін және аудитке ұшыраған кезең ішінде олар жүзеге асыратын қызметтің немесе функциялардың аудитімен айналысуы мүмкін қандай да бір қызмет түрлеріне тартылуы мүмкін;
- 2) осы Ережеге сәйкес Қоғамда Қызметтің жұмысымен байланысты емес функционалдық міндеттерді орындау;
- 3) Қызметтің басшысы мен жұмыскерлерінің бағалауының бейтараптығына нұқсан келтіретін немесе осындай зиян келтіретін ретінде қабылданатын кез келген қызметке қатысу;
- 4) қол қою құқығымен олардың мүшелері ретінде Қоғам құратын комитеттердің немесе өзге де жұмыс топтарының/комиссиялардың құрамына енгізілуі тиіс. Осы жұмыс топтарының жұмысында Қызмет басшысы мен жұмыскерлері дауыс беру құқығынсыз консультанттар ретінде ғана тартылуы тиіс;
- 5) осы жұмыскерлер белгіленген тәртіппен аудиторлық тапсырманы жүргізуге қатысуға тағайындалған жағдайларды қоспағанда, Қоғамның және оның ЕТҰ-ның құрылымдық бөлімшелері жұмыскерлерінің іс-әрекеттеріне басшылық жасауға;
- 6) құпия ақпаратты жеке мүдделерге немесе Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келетін немесе Қоғамға залал келтіруге қабілетті кез келген басқа жолмен пайдалануға құқылы емес;
- 7) нәтижесінде ішкі аудиттің тәуелсіздігіне, объективтілігіне және бейтараптылығына залал келтірілуі мүмкін немесе осындай залал келтіруші ретінде қабылдануы мүмкін сыйлықтарды қабылдау және қызметтерді пайдалану;
- 8) Егер Қызмет басшысы ішкі аудит саласынан тыс функцияларды және/немесе міндеттерді орындайтын немесе орындауды жоспарлайтын болса, тәуелсіздікке немесе объективтілікке теріс әсерді шектеу үшін қорғау шаралары қабылдануы тиіс.

7. Біліктілік талаптары

26. Қызмет басшысы:

- 1) экономика және қаржы және/немесе бухгалтерлік есеп және аудит, және/немесе ақпараттық технологиялар салаларында және/немесе техникалық (тау-кен, құрылыс) саласында және / немесе ішкі аудит саласында қосымша арнайы дайындықпен заң саласында жоғары кәсіптік білімі;
- 2) аудит /бухгалтерлік есеп/ қаржы/ ақпараттық технологиялар саласында/ Қоғамның салалық ерекшелігіне сәйкес келетін

- техникалық салада/ заң саласында кемінде жеті жыл (оның ішінде жиынтық) жұмыс тәжірибесі;
- 3) басқару жұмысының кемінде бес жыл жұмыс тәжірибесі не Қоғамның компаниялар тобында ішкі аудит саласындағы орындаушылық/сараптамалық позицияда кемінде үш жыл жұмыс тәжірибесі;
 - 4) Этика кодексін және Ішкі аудиторлар институты (The Institute of Internal Auditors Inc) әзірлеген Ішкі аудиттің халықаралық кәсіптік стандарттарын білу және олармен жұмыс істеу тәжірибесі;
 - 5) қаржылық есептіліктің халықаралық және ұлттық стандарттарын білу және олармен жұмыс істеу тәжірибесі;
 - 6) жер қойнауын пайдалану саласындағы, аудиторлық қызмет, бухгалтерлік есеп, салық салу мәселелері жөніндегі Қазақстан Республикасының заңнамасын, сондай-ақ "Акционерлік қоғам туралы" Қазақстан Республикасының Заңын және "Ұлттық әл-ауқат қоры туралы" Қазақстан Республикасының Заңын білу;
 - 7) Қазақстан Республикасының "Аудиторлық қызмет туралы" Заңына сәйкес алынған "аудитор" біліктілік куәлігінің және/немесе CIA (Certified Internal Auditor) ішкі аудит саласындағы сертификаттың және/немесе ACCA (Association of Certified Chartered Accountants) алқаби бухгалтерінің сертификатының және/немесе DipIFR (оры.) Diploma in International Financial Reporting) дипломының және/немесе сертификатының және/немесе CIPA (Certified Internal Professional Accountant) халықаралық кәсіби бухгалтер сертификатының және/немесе сертификатталған қаржы менеджерлері институты (Ұлыбритания) шығарған сертификатталған ішкі кәсіби аудитор дипломының (DipCPIA) дипломының көшірмелерінің міндетті түрде болуы. Жобаларды басқару жөніндегі сертификаттың болғаны дұрыс.
 - 8) Заңтану, инвестициялық қызмет, жер қойнауын пайдалану, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі, корпоративтік басқару негіздерін және бизнес-процестерді басқару және құру қағидаттарын білуі;
 - 9) қаржы-шаруашылық қызметті жетілдіру, ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерін жақсарту бойынша аудиторлық тексерулер жүргізу тәжірибесі;
 - 10) мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерін білу.
27. Қызметтің аға аудиторы:
- 1) экономика және қаржы және/немесе бухгалтерлік есеп және аудит, және/немесе ақпараттық технологиялар салаларында және/немесе техникалық (тау-кен, құрылыс) саласында және /

- немесе ішкі аудит саласында қосымша арнайы дайындықпен заң саласында жоғары кәсіптік білімі;
- 2) аудит және/немесе бухгалтерлік есеп және/немесе қаржы және/немесе ақпараттық технологиялар саласында және/немесе қоғамның салалық ерекшелігіне сәйкес келетін техникалық салада және/немесе заң саласында кемінде бес жыл жұмыс тәжірибесі. Аудит және/немесе есеп және қаржылық менеджмент және/немесе АТ-технологиялар және/немесе Жобаларды басқару саласында сертификаттың және/немесе Біліктіліктің болғаны дұрыс.
 - 3) Этика кодексін және Ішкі аудиторлар институты (The Institute of Internal Auditors Inc) әзірлеген Ішкі аудиттің халықаралық кәсіптік стандарттарын білу және олармен жұмыс істеу тәжірибесі;
 - 4) жер қойнауын пайдалану саласындағы, аудиторлық қызмет, бухгалтерлік есеп, салық салу мәселелері жөніндегі Қазақстан Республикасының заңнамасын, сондай-ақ "Акционерлік қоғам туралы" Қазақстан Республикасының Заңын және "Ұлттық әл-ауқат қоры туралы" Қазақстан Республикасының Заңын білу;
 - 5) қаржылық есептіліктің халықаралық және ұлттық стандарттарын білу және олармен жұмыс істеу тәжірибесі;
 - 6) Заңтану, инвестициялық қызмет, жер қойнауын пайдалану, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі, корпоративтік басқару негіздерін және бизнес-процестерді басқару және құру қағидаттарын білуі;
 - 7) мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерін білу.

28. Қызметтің басшысы мен жұмыскерлерін тағайындауды Аудит комитеті төрағасының немесе Аудит комитеті мүшесінің (Аудит комитеті төрағасымен уәкілеттік берген) және/немесе Директорлар кеңесі төрағасының қатысуымен конкурстық іріктеу және тестілеу (немесе әңгімелесу) өткізу негізінде Аудит комитеттің ұсынымы бойынша Директорлар кеңесі жүзеге асырады.

8. Құқықтары мен өкілеттіктері

29. Қызметтің негізгі міндеттерін іске асыру және өз функцияларын жүзеге асыру үшін мынадай құқықтары мен өкілеттіктері бар:

- 1) ішкі аудитті жүргізуге байланысты сұралатын персоналға, өндірістік және басқа да объектілерге, барлық құжаттамаға және кез келген басқа ақпаратқа, оның ішінде Қоғамның коммерциялық және қызметтік құпиясын құрайтын мәліметтер мен ақпаратқа қол жеткізу;

- 2) тұрақты негізде пассивті режимде, яғни енгізу және түзету құқығынсыз есептік деректердің ақпараттық базасына (бухгалтерлік есептің компьютерлік бағдарламалары және т. б.) қол жеткізу;
- 3) Қордың, Директорлар кеңесінің, Қоғам Басқармасының бекітуіне шығарылатын материалдарды, оның ішінде құжаттардың жобаларын сұрату және алу және қоғамның көрсетілген органдарының барлық бұйрықтарын/хаттамаларын алу;
- 4) егер қажеттілік ағымдағы аудиторлық тапсырманы жүргізу барысында анықталған, ал оны орындау ағымдағы тапсырманың нәтижесіне әсер еткен жағдайда, Аудит комитеті төрағасының келісімімен қосымша аудиторлық тапсырманы (жоспардан тыс) жүргізуге бастамашылық жасау;
- 5) қос жұмысты тиісінше қамтуды және барынша азайтуды қамтамасыз ету мақсатында кепілдіктер мен консультациялар беру бойынша қызметтер көрсететін басқа ішкі және сыртқы тараптармен ақпарат алмасу және қызметті үйлестіру;
- 6) Қызметтің жоспарлы іс-шараларын әзірлеу және Директорлар кеңесінің немесе Директорлар кеңесі төрағасының тапсырмасы бойынша жекелеген тапсырмаларды орындау үшін, жоғары мамандандырылған мәселелер бойынша консультациялар алу мақсатында тәуелсіз сарапшылар ретінде Қоғамның құрылымдық бөлімшелерінің жұмыскерлерін, сондай-ақ өзге де заңды тұлғалардың мамандарын (күнтізбелік жыл аудитінің алдыңғы кезеңі ішінде аудит объектісінде қызмет жүзеге асырылған немесе Функциялар орындалған тұлғаларды қоспағанда) тарту;
- 7) қызмет құзыретіне кіретін мәселелер бойынша кеңес беру және жазбаша сұранымдармен Қорға, Қоғамның ЕТҰ-на, Қоғамның басқа да ұйымдары мен құрылымдық бөлімшелеріне жүгіну;
- 8) егер қызмет персоналының аудиторлық тапсырманы немесе тапсырманың бір бөлігін орындау үшін жеткілікті білімі мен дағдылары болмаса, аудиторлық тапсырма алаяқтық тәуекелін бағалауды және алаяқтық тәуекелін басқаруды бағалауды талап ететін жағдайларды қоспағанда, белгіленген тәртіппен тәуелсіз консультанттарды тарту немесе аудиторлық тапсырмаларды орындау үшін косорсингті пайдалану;
- 9) АТ-аудитін жүргізуге мүдделі тараптармен келісім бойынша Қор тобының басқа компанияларының қызмет жұмыскерлерін және АТ-мамандарын тарту;
- 10) қызметтің тәуелсіз бюджетін қалыптастыру және Аудит комитеті мен Директорлар кеңесінің қарауына енгізу;

- 11) стандарттар талаптарын сақтай отырып, Қызметтің құзыреттілігі мен өкілеттілігіне сәйкес Қоғамның бағдарламалары мен жобаларын дайындауға және іске асыруға қатысу;
 - 12) Қоғамның кадрлық резервін қалыптастыруға, Қоғам жұмыскерлерін оқытуға, қайта даярлауға, біліктілігін арттыруға бағытталған бағдарламаларға және ішкі аудиторларды сертификаттау бағдарламаларына қатысу;
 - 13) Қазақстан Республикасының заңнамасына, Қоғам Жарғысына, осы Ережеге, Қоғамның ішкі құжаттарына және Стандарттарға қайшы келмейтін өзге де құқықтар мен өкілеттіктерді жүзеге асыру;
 - 14) өзгерістер енгізу қажеттілігі тұрғысынан Қоғамның Кепілдіктер картасын жыл сайынғы негізде қайта қарауды жүргізу. Өзгерістер Қоғам Стратегиясына толықтырулар/пысықтаулар, Қоғам процестері мен тәуекелдер тіркеліміндегі, жаңа құрылымдық бөлімшелерді ұйымдастырудағы өзгерістер негізінде енгізілуі мүмкін. Жұмыс Қоғамның мүдделі бөлімшелерімен бірлесіп жүргізіледі.
30. Қызмет басшысының мынадай өкілеттіктері бар:
- 1) Басқарма шешімдерін келісу құқығынсыз, ішкі бақылауды, тәуекелдерді басқаруды және корпоративтік басқаруды жетілдіру мәселелері бойынша және Қызмет құзыреті шеңберінде өзге де мәселелер бойынша Басқарма өткізетін кеңестер мен іс-шараларға қатысу;
 - 2) Директорлар кеңесінің және Аудит комитетінің төрағасы мен мүшелеріне, Басқарма мүшелеріне, сондай-ақ Қызметтің жұмыс істеу мәселелері бойынша Қоғамның ЕТҰ басшылығына тікелей хабарласуға болады;
 - 3) Директорлар кеңесіне Қызметтің сандық құрамын, өкілеттік мерзімін, Қызмет жұмыскерлерін тағайындау, сондай-ақ олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату, Қызмет жұмысының тәртібі, жұмыскерлерге еңбекақы және сыйлықақы төлеу мөлшері мен шарттары, Қызметті ұйымдастырушылық-техникалық қамтамасыз ету бойынша ұсыныстар енгізу;
 - 4) Қызметтің құзыретіне кіретін мәселелер бойынша Директорлар кеңесінің және/немесе Аудит комитетінің отырысын шақыруға бастамашылық жасау;
 - 5) Қоғамға кепілдіктер беру бойынша қызмет көрсететін басқа сыртқы Тараптармен Қызметтің өзара іс-қимылын қамтамасыз ету;

- 6) Қызмет қызметінің мәселелері бойынша мемлекеттік органдарға және өзге де заңды тұлғаларға сұрау салулармен жүгіну;
- 7) мүдделер қақтығысының туындауына жол бермеу, сондай-ақ жұмыс тәжірибесімен алмасуды қамтамасыз ету мақсатында Қызмет жұмыскерлерінің міндеттерін ротациялауды жүзеге асыру (кезең-кезеңімен немесе орындылығына қарай);
- 8) Қоғамның ішкі бақылау жүйесінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асыру және Қызметтің құзыретіне кіретін барлық мәселелер бойынша шешімдер қабылдау.

9. Жауапкершілік

31. Қызмет өзіне жүктелген функциялар мен міндеттердің уақтылы және сапалы орындалуына, өз қызметінде кәсібилік пен жұмысқа кәсіби көзқарас стандарттарының және Этика кодексінің сақталуына жауапты болады.

32. Қызмет жұмыскерлері белгіленген тәртіппен лауазымдық нұсқаулықтарға, еңбек шарттарына және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өздеріне жүктелген функциялардың сапалы және уақтылы орындалуына, сондай-ақ Қызмет жұмысын регламенттейтін стандарттар, Этика кодексі және ішкі нормативтік құжаттар талаптарының сақталуына дербес жауапты болады.

33. Қызмет жұмыскерлері ішкі аудитордың тәуелсіздігін және/немесе объективтілігін бұзудың болуына немесе ықтимал мүмкіндігіне байланысты, оның ішінде мүдделер қақтығысы немесе ішкі аудитордың өкілеттіктерін шектеу түрінде көрінетін кез келген жағдайлар туралы Қызмет басшысын уақтылы хабардар етуге міндетті.

34. Қызмет басшысы осы Ережеге, Қазақстан Республикасының заңнамасына, Еңбек шартына, лауазымдық нұсқаулықтарға және Қоғамның өзге де ішкі құжаттарына сәйкес Қызметке жүктелген функциялар мен міндеттерді сапалы және уақтылы орындау үшін белгіленген тәртіппен дербес жауапты болады.

35. Қызмет басшысының міндеттері мен жауапкершілігіне міндетті түрде мыналар кіреді:

- 1) Қызметті тиімді басқару және Стандарттарда белгіленген тиімділік пен пайдалылық өлшемдеріне сәйкес Қоғам үшін оның пайдалылығын қамтамасыз ету;
- 2) Қызметтің орта мерзімді кезеңге арналған Стратегиялық жоспарын әзірлеу;
- 3) Қызметтің тәуекелге бағдарланған жылдық аудиторлық жоспарын уақтылы жасауды, оның орындалуын бақылауды және уақтылы түзетуді қамтамасыз ету;

- 4) Қоғамның ішкі құжаттарын және ішкі аудит бойынша әдістемелік ұсынымдарды және Қызмет қызметіне қатысты басқа да құжаттарды әзірлеуді қамтамасыз ету;
- 5) қызмет қызметінде Қор бекіткен (ұсынған) ішкі аудиттің бірыңғай базалық қағидаттары мен рәсімдерін қолдануды қамтамасыз ету;
- 6) қызмет есептерінің ішкі аудитті ұйымдастыру жөніндегі ішкі нормативтік құжаттардың және стандарттардың талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету;
- 7) аудиторлық тапсырманы орындау нәтижелерін олардың сапалы қаралуын қамтамасыз ете алатын адамдардың назарына жеткізу;
- 8) Қызмет қызметінің барлық түрлерін қамтитын және Қызметке ішкі және сыртқы бағалау жүргізуді көздейтін ішкі аудитті қамтамасыз ету және оның сапасын арттыру бағдарламасын әзірлеу және іске асыру;
- 9) Қызметтің қызметін жоспарлау және жүзеге асыру барысында Қызмет немесе оның жекелеген жұмыскерлері тарапынан аудит объектісіне ықтимал және орын алып отырған мүдделер қақтығысын және біржақты қатынасты болдырмауға бағытталған ұйымдастыру іс-шараларын жүзеге асыру;
- 10) осы Ережеде белгіленген мерзімде Директорлар кеңесіне және Аудит комитетіне қызметтің жұмысы туралы есептерді ұсыну;
- 11) Аудит комитеті мен Директорлар кеңесінің жылдық жұмыс жоспары шеңберінде қызмет мәселелерін жоспарлау және уақтылы қарау;
- 12) Қос жұмысты тиісінше қамтуды және барынша азайтуды қамтамасыз ету мақсатында кепілдіктер мен консультациялар беру бойынша қызметтер көрсететін басқа ішкі және сыртқы Тараптармен ақпарат алмасу және Қызмет қызметін үйлестіру;
- 13) Қызметтің ережемен белгіленген функцияларының, құқықтарының, өкілеттіктерінің және жауапкершілігінің ішкі аудиттің мақсаттары мен міндеттеріне сәйкестігін мерзімді бағалау және осындай бағалаудың нәтижелерін Аудит комитеті мен Директорлар кеңесінің назарына жеткізу;
- 14) Қызмет жұмыскерлерінің кәсіптік даярлық деңгейін арттыру жөнінде шаралар қабылдау.

10. Жаза қолдану

36. Еңбек тәртібін бұзғаны, жүктелген еңбек міндеттерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін Директорлар кеңесінің шешімі бойынша Қызметтің басшысы мен жұмыскерлеріне белгіленген тәртіппен тәртіптік жазалар қолданылады.

37. Қызмет басшысының және жұмыскерлерінің материалдық жауаптылығы және олар келтірген зиянды (ол болған кезде) өтеу тәртібі, сондай-ақ тәртіптік жаза қолдану жөніндегі рәсімдер Қазақстан Республикасының заңнамасына және Қоғамның ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

11. Директорлар кеңесімен және Аудит комитетімен өзара іс-қимыл жасау

38. Жыл сайын жоспарланатын жылдың алдындағы жылдың 1 желтоқсанына дейінгі мерзімде Қызмет Аудит комитетінің және Директорлар кеңесінің қарауына алдағы жылға арналған Қызметтің жылдық аудиторлық жоспарын ұсынады. Қызмет бекітілген жылдық аудиторлық жоспардың орындалуын және осы Ережеде белгіленген мерзімдерде қызметтің жұмысы туралы есеп шеңберінде оның орындалуы туралы есептіліктің ұсынылуын қамтамасыз етеді.

39. Қызмет Директорлар кеңесіне және Аудит комитетіне өз қызметі туралы есептерді мынадай мерзімдерде ұсынады:

- 1) тоқсандық - есепті тоқсаннан кейінгі айдың 25-күнінен кешіктірмей;
- 2) жылдық - есепті жылдан кейінгі екінші айдың 15-күнінен кешіктірмей.

40. Қызметтің жұмысы туралы есептерді Аудит комитеті Директорлар кеңесіне арналған ұсынымдарды әзірлей отырып, алдын ала қарайды.

41. Аудиторлық тапсырмалардың нәтижелері бойынша Қызмет жасаған және қоғам және/немесе басқарма қызметкерлерінің заңсыз іс-әрекеттері (әрекетсіздігі) жағдайын көрсететін есептер аудит жөніндегі комитетке және директорлар Кеңесіне олар жүргізілгеннен кейін бірден берілуге тиіс.

42. Қызмет басшысы Директорлар кеңесіне және Аудит комитетіне оның толықтығы мен дәлдігі тұрғысынан ұсынылатын ақпаратты талдауды қамтамасыз етуге тиіс.

43. Аудиторлық есептер және қызметтің жұмысы туралы есептер ішкі аудитті ұйымдастыру мәселелерін регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес жасалады.

44. Аудит комитеті мен Директорлар кеңесі Қызметтің жұмысы туралы есептерді қарайды және жұмыс регламентінде және Аудит комитеті мен Директорлар кеңесінің өкілеттіктерінде белгіленген шешімдерге сәйкес шешімдер қабылдайды.

45. Қызмет басшысы Директорлар кеңесін Басқарманың басқа бақылау және басқару функцияларын (тәуекел-менеджмент, ішкі бақылау, қауіпсіздік, бизнестің үздіксіздігі, сыртқы аудит және т.б.) үйлестіру мен қадағалауды жүзеге асыруына қатысты ақпаратпен тұрақты қамтамасыз етуге тиіс.

46. Қызмет басшысы ішкі аудитордың тәуелсіздігін және/немесе объективтілігін бұзудың болуына немесе ықтимал мүмкіндігіне байланысты, оның ішінде мүдделер қақтығысы немесе қызметтің құқықтары мен өкілеттіктерін шектеу түрінде көрінетін кез келген жағдайлар туралы Аудит комитетін уақтылы хабардар етуді қамтамасыз етеді.

Қызмет басшысы Қоғам аудиторлық тапсырманың орындалу нәтижелерін Қазақстан Республикасының Құқық қорғау органдарына жіберген кезде, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Құқық қорғау органдары Қоғамға немесе Қызмет қызметіне байланысты мәселелер бойынша тікелей қызметке жүгінген жағдайда Аудит комитетін хабардар етуге тиіс.

12. Басқармамен өзара іс-қимыл

47. Қызметтің Басқармамен қарым-қатынасы тәуелсіздік қағидаты негізінде құрылуы керек, өйткені Қызметтің ұйымдастырушылық және функционалды тәуелсіздігі деңгейі ішкі аудиторлардың объективтілігіне тікелей әсер етеді.

48. Қызмет өз қызметінің нәтижелері бойынша Басқармаға Қоғамның түрлі деңгейдегі басшылары қабылдаған басқарушылық шешімдердің орындалу сапасына баға береді.

49. Басқармамен өзара іс-қимыл шеңберінде қызмет:

- 1) Басқарманың аудит жүргізу және консультациялар көрсету жөніндегі ұсыныстарын ескере отырып, жылдық аудиторлық жоспарды қалыптастырады;
- 2) ақпараттандыру мақсатында Басқармаға Директорлар кеңесі бекіткен жылдық аудиторлық жоспарды ұсынады;
- 3) Басқармаға аудиторлық тапсырманың немесе консультациялар беру жөніндегі қызметтің нәтижелері бойынша жасалған аудиторлық есепті/қорытындыны ұсынады;
- 4) ішкі бақылауды, тәуекелдерді басқаруды және корпоративтік басқаруды жетілдіру мәселелері бойынша Басқармаға ұсыныстарды талқылайды және енгізеді.

50. Басқарма:

- 1) Қызметтің Қоғам үшін барынша пайдалы болуын қамтамасыз ету, Қызметтің өз функцияларын толыққанды және кедергісіз орындауына, қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуге ықпал ететін Қоғамда ішкі бақылаудың тиімді ортасын құруды қамтамасыз ету;
- 2) тар шеңберде мамандандырылған мәселелер бойынша консультациялар алу үшін Қоғамның немесе оның ЕТҰ-ның құрылымдық бөлімшелерінің жұмыскерлерін тәуелсіз сарапшылар ретінде тарту мәселелерінде Қызметке жәрдем көрсету;

- 3) Қызметтің есептерін уақтылы қарауды, Қызметтің қабылданған ұсынымдарын орындау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеуді және бекітуді және олардың орындалуы туралы есептілікті ұсынуды қамтамасыз ету;
 - 4) белгіленген тәртіппен Аудит комитеті/Директорлар кеңесі мақұлдаған/бекіткен Қызметті Қоғамның бюджетіне енгізуді қамтамасыз ету;
 - 5) Директорлар кеңесінің шешімі бойынша белгіленген тәртіппен ішкі аудит саласындағы кез келген Қызметке косорсингті пайдалануды қамтамасыз ету;
 - 6) Қызметтің әкімшілік (ұйымдастыру-техникалық) қамтамасыз етуін жүзеге асыру;
 - 7) Қызмет басшысын аудиторлық тапсырманы орындау нәтижелерінің Қазақстан Республикасының Құқық қорғау органдарына жіберілгені туралы хабардар етуі тиіс.
51. Басқарманың Қызметтің ісіне араласуына жол берілмейді.

13. Қызметті бағалау

52. Қызмет жұмысын бағалау Қызмет қызметінің стандарттарға, Этика кодексіне сәйкестігін қамтамасыз ету мақсатында, сондай-ақ ішкі аудиттің тиімділігі мен нәтижелілігін айқындау және қызметті жетілдіру үшін мүмкіндіктерді анықтау үшін жүзеге асырылады.

53. Қызметтің, оның басшысы мен жұмыскерлерінің қызметіне бағалау жүргізудің тәртібі мен талаптары қызмет тиімділігін бағалау саласындағы стандарттардың, ұсынымдардың және Қордың белгіленген корпоративтік стандарттарының талаптарын, сондай-ақ Қоғам жұмыскерлерінің қызметін бағалау мәселелерін регламенттейтін Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарын ескере отырып, Қызметтің ішкі нормативтік құжаттарында белгіленеді.

54. Қызметтің ішкі нормативтік құжаттарында мыналар көзделеді::

- 1) Қызметтің жұмысын ішкі және сыртқы бағалауды қамтитын Қызметтің қызметінің стандарттарға және Этика кодексіне сәйкестігіне бағалау жүргізу тәртібі (ішкі аудиттің сапасын қамтамасыз ету және арттыру бағдарламасы);
- 2) Қызметтің, оның басшысы мен жұмыскерлерінің осы Ережеде, Қызметтің стратегиялық және жылдық аудиторлық жоспарларында белгіленген міндеттері мен мақсаттарын орындауы шеңберінде олардың қызметінің тиімділігіне бағалау жүргізу тәртібі.

55. Қызмет қызметін сыртқы бағалауды (тәуелсіз бағалауды) кемінде бес жылда бір рет тәуелсіз сыртқы сарапшы немесе тәуелсіз сыртқы растаумен өзін-өзі бағалау түрінде жүзеге асырады.